

Bunten ko
4

JAKOL

Jakol eo ej aikuij iwoj ioon lon in bukien neem im lukkin kwon ioon aeram im ubom nan kejbarok ajri eo elane enaaj wor kiraaj.

Ajri eo ej bojak in iuwe ilo an jakol ioon neem im aeran elane 8 lonlok aer iio im komaron uwaak aet nan aolepen kajjitok ke.

- Bukien neen ajri eo neju emaron ke itaak ippen jea eo imaan ilo an jijjot?
- Ejimwe ke jakol eo ej kapool ioon neen ajri eo ej kapool katin, ejjab kapool lojeen?
- Ejimwe ke jakol eo ej pad ioon aeran ajri eo im ejjab buruer?
- Ajri eo emaron ke kwon wot ilo jekjekin ejimwe ilo kootaan ial eo jej ettor ie?

Elane kwar uwaak "jaab" nan juon iaan kajjitok kein ilon, kojerbal jea ko an ajri ritto im rej ba jakoli lo jakol ko an wa eo.

Kwar ke jela ke 1 ilubwiljan 2 kaarjiit rejjab jimwe aer kojerbali?

Kilen kajijjot ajri eo nejum ilo wa eo waam emaron komman oktak ikootaan mour im mej. Jerata eban walok elane konnaaj lore kien pidodo kein:

Bunten ne ko nan kojerbal kaarjiit:

- Kojerbal kein jakol eo an wa eo waam ak kein jakol ko rej bed ilal ilo jea eo an wa eo nan kolaak kaarjiit ko. Jab kojerbali aolep elane bunten ne ko ilo kaarjiit eo rej kotlok bwe kwon **im** koba ko an wa eo.
- Elane kaarjiit eo ej jitmaanlok im kwoj kolaake ippen kein jakol ko ilal an wa eo, innem ej aikuij jermal kein jakol eo tortorein wa eo nan jakole ajri eo. Aolep ien kojerbal kein jakol eo torerein wa eo, elane ewor, nan jakole kaarjiit ko rej jitmaanlok.
- Kaarjiit ko rej aikuij lukin kwon ilo am kolaaki im jab emakitkit mootlok jen juon inji ilo am kanoke jen kein jakol ko.
- In ko rej jakol im kaboole rej aikuij lukkin kwon bwe enaen ko ren jab kinji aeran ajri ro.
- **Janin** lore juon kaarjiit eo ej jitllok ilo maanin juon jikin eo ewor ar paak enej jermal ie
- Lukkin kokmanman am riit im lori kilen am kolaake komelele ko nan kolaake kaarjiit eo
- Lale komelele ko ilo book in melele ko kin wa eo waam ikijjeen jakol im kaarjiit ilo kilen am kolaake.
- Ajri ro ilalin 13 aer iio rej aikuij iuwe ilo jea ko lik.

oklahoma.gov/health/cps

Jeje kein rej komman jen Oklahoma Lonial Jaruk Wopij. Jeen in jipan ekar maron komman jen Eolopa bew Jepa Dapdep im Baar, Nomba in kiraan in ej NB01OT009262-01-00, komman nan Kukkure demak Jakeeie, Oklahoma State Department of Health (OSDH). Jeje kein ekkar komman jen OSDH, juon jikin jermal eo im ej borainwot bar rijipan ilo an nememien wot juon ialan jeraman ko ie. 25,000 kaape rekar diwojlok jen OMES | Central Printing ilo wonaan in \$1,795. Juon bael onlain emoj kadelone ippen Publications Clearinghouse of the Oklahoma Department of Libraries ilo aer loore kakien ko ilo motta-3-114 in Pet 65 in ko Oklahoma Statutes im epad nan am taunlout ilo documents.ok.gov. | Komman ilo Juun 2020 | 201271PS |

Jimwe ko ilo am iuwe ilo wa

Nan jabdewot iio an armej im jabdewot un

OKLAHOMA
State Department
of Health

Bunten ko
1

JITLIKLOK

Kaarjiit eo ej jitliklok ej emmantata nan ajri eo nejum im edik nan an kojerbale. Ewor an to in jakol eo im, ilo ien kiraaj, enej depij ajri eo nejum im emakit ipper nan kadiklok joreen ko ilo kenwaan ajri eo im di ko likun ajri eo.

Kejbarok ajri ro
JITLIKLOK ilo kotmene an aetok kotoan eo.

Bunten ko
2

Jitmaanlok

Kaarjiit eo ej jitmaanlok ewor an jakol ilon im ilal ko im rej komman bwe ajri eo nejum en jab naaj emakit maanlok elane ewor kiraaj.

Bunten ko
3

Kaarjiit ko an ajri ritto ro

Kaarjiit an ritto ej kakwongwon e jakol eo bwen kwon ioon paat ko rekajoor ilo enbwinnun ajri eo nejum.

- American Academy of Pediatrics eo(AAP) ej rejan jinem im jemen ajri ro bwe ren kajijot ajri ro ilo aer jitliklok ilo aer nej tobar jonan kab dettan en wot me emoj kwalok ke rej aikuij jitliklok im jijjot jen komelele ko ilo kaarjiit eo.
- Kaarjiit ko rej jitliklok rej aikuij **jab** naaj pad imaan ilo ijo ewor ar paak ie im ej jermal.
- Kakwone kaarjiit eo ej jitliklok ilo jonane 30-45 ° ankol, ekkar nan melele ko ilo kaarjiit eo.
- Kolaak to in jakol eo ilo ak **ilalin** ioon aolepen aeran ko an ajri eo im lukkin lale bwen kwon.
- Kakwongwon e jikin jakol e im ej enejlok ilo turin ubon nan pein.
- Boran ajri eo ej aikuij jab laplok jen 1" laltak jen ioon kaarjiit eo ak loor wot melele ko ilo kaarjiit eo.
- Ej emman wot elane ne ko neen ajri eo enej itaak ilo jea eo an wa eo.

- Ajri ro im 2 aer iio lonlok, ak emoj aer eddoklok jen jonan eo im ren kar bojrak ie nan jitliklok im jijjot ilo kaarjiit eo, ej aikuij jijjot ilo kaarjiit ko rej jitmaanlok.
- Kakwongwone to in jakol koi lo ak **ilonin** aeran im lukkin lale bwen kwon.
- Kakwongwon e jikin jakol e im ej enejlok ilo turin ubon nan pein.
- Lore ajri eo ilo jonan dettan eo 5 ilo am jakole, nan jonan utiejn aetokin im/ak jonan eddo eo an nan kaarjiit eo.
- Ajri ro ilalin 4 iio ak ela jen 40 baun emaron tobrakjen an kojermal kaarjiit eo im ewor bojrakin kojerbale elane emootlok aetokam im eddo eo am jen jonan eo en kar boke.

- Ajri ro im 4 aer iio lonlok im emoj aer mootlok jonan ko aer nan jakol eo nan kaarjiit eo ej jitmaanlok rej aikuij iuwe ilo kaarjiit an ajri ritto im rej jakole ioon neer kab aeraer.
- Kaarjiit ko an ajri ritto rej aikuij **wot** naaj jermal nan jakole ioon neer/aeraer **janin** kin kilen wot aer jakole er ioon neer.
- Jakol eo im ej la ioon neer ej aikuij lukkin kwon ilo ioon neer/katier—ejjab lojeer.
- Jakol eo im ej la ioon aeraer ej aikuij lukkin kwon ilo ioon ubon, ilo an etton lallok ilo aeraer—ejjab buruer.
- Ajri ro rejjab aikuij lore to in jakol koi lo omin peier ak likier.
- Kaarjiit ko an ajri ritto ekkar wot aer rejane armej bwe ren kojerbale wot nan ajri ro 4 aer iio lonlok im jonan eddoier etobar 40 baun.

Kalet kaarjiit eo ejimwe ilo men kein iio, eddo in baun, aetokan im labol in eddoklok ko.